

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO-4113-001-07/2014
D/14/504

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/104 „Przygotowanie szkół do objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Marek Rozwalka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89478 z dnia 5 maja 2014 r. (Dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa Nr 2 we Wschowie, ul. Wolsztyńska 4, 67-400 Wschowa (Szkoła)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ryszard Ratajczak, Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 2 we Wschowie (Dyrektor) (Dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

NIK ocenia¹ pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, przygotowanie szkoły do objęcia dzieci sześciolletnich obowiązkiem szkolnym z dniem 1 września 2014 r. (według stanu na dzień zakończenia kontroli, tj. 19 maja 2014 r.).

Powyższą ocenę uzasadnia: zgodna z zalecanymi warunkami liczebność klas I-III; zatrudnianie odpowiedniej, do ilości oddziałów tych klas, liczby nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej oraz uczestnictwo tych nauczycieli w formach doskonalenia zawodowego z nauczanego zakresu; zgodne z przyjętymi standardami wyposażenie sal lekcyjnych przeznaczonych dla uczniów klas I w pomoce dydaktyczne, w przedmioty potrzebne do zajęć, gry i zabawki dydaktyczne oraz kąciki tematyczne; zapewnienie wszystkim uczniom klas I możliwości korzystania z pracowni komputerowej wyposażonej w adekwatną do liczby uczniów liczbę stanowisk; zapewnienie uczniom klas I zajęć pozalekcyjnych, rozwijających ich indywidualne uzdolnienia, korzystania z zajęć świetlicowych, a także spożywania w szkole ciepłego posiłku; utrzymanie w czystości stołówki i pomieszczeń sanitarnohigienicznych, wyposażonych w niezbędne środki higieny osobistej.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły natomiast niedostosowania mebli sali lekcyjnej, stołówki, jak również sprzętów zainstalowanych w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych, do wymagań ergonomii, jak również prowadzenia przez nauczyciela zajęć świetlicowych w grupach zajęciowych, przekraczających dopuszczalną liczebność uczniów. NIK zwraca ponadto uwagę, że w toku kontroli stwierdzono, niestanowiące nieprawidłowości, okoliczności związane z utrudnionym dostępem uczniów klas pierwszych do pomieszczeń higienicznosanitarnych, brakiem wydzielenia części rekreacyjnych sal lekcyjnych, a także niewyposażeniem sal w zalecanych sprzęt.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie przez szkołę warunków lokalowych i wyposażenia do edukacji uczniów sześciolletnich.

Opis stanu faktycznego

1.1. W roku szkolnym 2013/2014 liczba odrębnych sal lekcyjnych dla oddziałów klas I-III, w których prowadzone były zajęcia edukacji wczesnoszkolnej (plastyki),

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

wynosiła osiem, podczas gdy oddziałów tych klas było dwanaście. Z przydziału sal lekcyjnych wynikało, że osiem oddziałów przypisanych zostało do czterech sal lekcyjnych (po dwie na jedną salę), przy czym dotyczyło to dwóch oddziałów klas I, czterech klas II i dwóch klas III. Czterem oddziałom, w tym dwóm pierwszoklasowym i dwóm trzecioklasowym, przydzielone zostały odrębne sale lekcyjne. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że przydzielenie klasom określonych pracowni, warunkowała m.in. konieczność pozostawienia odzieży wierzchniej, podręczników oraz teczek do edukacji. Zmianowość polegała m.in. na takim ustalaniu planu, aby klasa przyporządkowana do danej pracowni, miała w niej takie zajęcia, w czasie których korzysta z pozostawianych w tej sali materiałów, a druga klasa miała w tym czasie zajęcia, które ze względu na ich charakter, przyporządkowane są do innej pracowni². (Dowód: akta kontroli, str. 5-12, 21-22, 147-153)

1.2. W latach 2014/2015 przewidziane jest utworzenie piętnastu oddziałów klas I-III (w tym siedmiu klasy I), dla których zajęcia edukacji wczesnoszkolnej prowadzone będą w dziewięciu salach lekcyjnych³. Dyrektor, w złożonych wyjaśnieniach podał, że czynione są starania, aby jak najlepiej wykorzystać będące w dyspozycji Szkoły pomieszczenia, co pozwala m.in. na wcześniejsze kończenie zajęć dydaktycznych, przy czym dopiero po powrocie w roku szkolnym 2018/2019 do dwunastu oddziałów w tych klasach oraz zrealizowaniu adaptacji poddasza (po roku 2016), zwiększającej ilość sal lekcyjnych o trzy, osiągnięta zostanie sytuacja modelowa⁴. Do tego czasu zajęcia dla klas I-III organizowane będą na dotychczasowych zasadach.

(Dowód: akta kontroli, str. 13-15, 22, 147-153)

1.3. Poddane oględzinom sale lekcyjne przydzielone klasom pierwszym⁵ wyposażone były w pomoce dydaktyczne, przedmioty potrzebne do zajęć oraz gry i zabawki dydaktyczne⁶, kącki tematyczne⁷ i biblioteczki, co odpowiadało zaleceniom wskazanym w pkt 3 „Zalecanych warunków i sposobu realizacji”, I etapu edukacyjnego: klasy I-III, Edukacja wczesnoszkolna, załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁸ (dalej „zalecane warunki”). Jedna z sal lekcyjnych⁹ wyposażona została w komputer z dostępem do internetu oraz sprzęt audiowizualny, podczas, gdy dwie sale¹⁰ takich urządzeń nie posiadały. We wszystkich poddanych oględzinom salach lekcyjnych, nie wydzielono części rekreacyjnych.

(Dowód: akta kontroli, str. 21, 140-145)

1.4. Dwie poddane oględzinom sale lekcyjne¹¹ wyposażono w meble uczniowskie¹², dostosowane, w odniesieniu do uczniów klas pierwszych, do wymagań ergonomii,

² Dla klas pierwszych większość zajęć prowadzona jest w przydzielonych im salach, z wyłączeniem m.in. lekcji wychowania fizycznego, zajęć komputerowych i edukacji muzycznej. Zajęcia komputerowe oraz lekcje edukacji muzycznej, odbywają się w odrębnych pracowniach, ze względu na ich funkcjonalność (np. mała scena muzyczna), wyposażenie w odpowiednie do tych zajęć (także ilościowo) urządzenia, instrumenty. Przechodzenie uczniów do innych pracowni ma, jak podano w wyjaśnieniach, pozytywny aspekt społeczny i emocjonalny dla uczniów, którzy przygotowują się do drugiego etapu edukacyjnego.

³ Uczniowie klas I-III korzystają także z pracowni specjalistycznych, tj. m.in. komputerowej, muzycznej, religii, sali gimnastycznej.

⁴ Każdy oddział klas I-III dysponujący odrębną salą lekcyjną.

⁵ Sale: nr 11 (dla klasy I c), nr 12 (I d, także III a), nr 21 (I b) – położone na II piętrze budynku Szkoły.

⁶ Wyposażenie sal obejmowało: tablice ścienne, zwijalne ekrany projektorów, tablicę interaktywną, kuferki matematyczne, zestawy dydaktyczne Skarbnik, przyrządy kreślarskie, figury geometryczne, liczmany, liczydła, edukacyjne zestawy magnetyczne, zestawy instrumentów muzycznych, alfabety demonstracyjne, mapy, dywany dydaktyczne, plansze dydaktyczne, tablice dydaktyczne, zegary demonstracyjne, kalendarze pogody, znaki drogowe, mikroskopy, tematyczne zestawy dekoracyjne, zestaw do udzielania pierwszej pomocy z fantomem, imitacjami telefonów, zestaw do zajęć technicznych.

⁷ Przyrodnicze, wydarzeń historycznych, czytelnicze, patrona szkoły, Miasta Wschowa, techniczny, plastyczny.

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 977.

⁹ Nr 12.

¹⁰ Nr 11 i nr 21.

¹¹ Nr 12 i nr 21.

stosownie do § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹³ (dalej „rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny”). Jedną natomiast salę lekcyjną¹⁴ wyposażono w meble uczniowskie, które nie spełniały powyższych wymagań.

(Dowód: akta kontroli, str. 81-91, 140-145)

1.5. Na terenie Szkoły nie urządzono miejsca (strefy) zabaw, przeznaczonego dla uczniów klas I-III.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145)

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że miejsce zabaw zostanie utworzone po adaptacji poddasza na cele dydaktyczno-opiekuńcze, przy czym inwestycja ta planowana jest nie wcześniej, niż na 2016 rok. Od września 2014 r. miejsce to tymczasowo będzie znajdowało się na sali gimnastyki korekcyjnej.

(Dowód: akta kontroli, str. 154-170)

1.6. Na terenie Szkoły nie urządzono placu zabaw, przeznaczonego dla uczniów klas I-III, jak również szkolnego boiska sportowego.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145)

Dyrektor w złożonych wyjaśnieniach podał, że plac nie został utworzony ze względu na planowaną gruntowną modernizację terenu wokół Szkoły¹⁵, obejmującą m.in. budowę boiska wielofunkcyjnego oraz wykonanie placu zabaw, przy czym prace w tym zakresie mają zostać zakończone do końca lipca 2015 r. Obecnie, jak podał wyjaśniający, Szkoła korzysta ze znajdującego się w niewielkiej odległości od placówki ogólnodostępnego placu zabaw. Uczniowie korzystają także z graniczącego ze Szkołą, zespołu boisk „Orlik”¹⁶.

(Dowód: akta kontroli, str. 154-170)

1.7. Szkoła, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁷, posiadała świetlicę¹⁸. Cele i jej zadania, organizację pracy, prawa i obowiązki wychowanków, prawa i obowiązki rodziców dzieci uczęszczających do świetlicy oraz zadania nauczyciela, określał obowiązujący regulamin świetlicy. Czas pracy świetlicy określono od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 16.00, przy czym jest ona czynna w dni, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, zgodnie z ustaleniami dyrektora szkoły.

(Dowód: akta kontroli, str. 98-104, 140-145)

Świetlicę wyposażono w meble uczniowskie¹⁹, dostosowane do wymagań ergonomii, stosownie do § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145)

1.8. Uczniowie klas I-III mieli możliwość zjedzenia w Szkole ciepłego posiłku. W placówce funkcjonuje prowadzona przez ajenta kuchnia i stołówka²⁰, w której w dni zajęć szkolnych przygotowywane są ciepłe posiłki – dwudaniowe obiady, z których korzystać mogą wszyscy uczniowie. W trakcie kontroli, z usług stołówki korzystało 74 osoby, w tym 12 uczniów klas pierwszych, 10 uczniów klas drugich i 13 uczniów klas trzecich, przy czym koszty posiłków tych uczniów, finansowane są przez ośrodek pomocy społecznej.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145, 147-153)

¹² Stoliki i krzesła z regulacją wysokości, dopasowane do wzrostu uczniów klas pierwszych (pomiar uczniów i dostosowanie wysokości mebli dokonywane są na początku roku szkolnego oraz w trakcie roku w miarę potrzeb).

¹³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.

¹⁴ Nr 11.

¹⁵ 9 maja 2014 r. ogłoszono przetarg na zagospodarowanie terenu, w tym budowę boiska wielofunkcyjnego.

¹⁶ Należącego do I Zespołu Szkół we Wschowie, do którego prowadzi zamontowana w ogrodzeniu od strony placówki furka.

¹⁷ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.

¹⁸ Sala nr 10, położona na I piętrze budynku Szkoły.

¹⁹ Stoliki i krzesła z regulacją wysokości.

²⁰ Sala nr 9, położona na I piętrze budynku Szkoły.

1.9. Pomieszczenie funkcjonującej w Szkole stołówki utrzymane było w czystości.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145)

Stołówkę wyposażono w meble (stoliki, krzesła), niedostosowane, w odniesieniu do uczniów klas pierwszych, do wymagań ergonomii.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145)

1.10. W roku szkolnym 2013/2014 Szkoła zapewniała, stosownie do § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, możliwość pozostawiania przez uczniów klas I-III części podręczników i przyborów szkolnych.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145, 147-153)

1.11. Urządzenia sanitarnohigieniczne Szkoły (dla dziewcząt i chłopców)²¹ utrzymane były, zgodnie z wymogami określonymi w § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w czystości oraz w stanie pełnej sprawności technicznej, jak również, stosownie do ust. 1 ww. paragrafu, zapewniono ciepłą i zimną bieżącą wodę oraz środki higieny osobistej.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145)

Sprzęty zainstalowane w ww. pomieszczeniach sanitarnohigienicznych (umywalki, miski ustępowe), nie były dostosowane, w odniesieniu do uczniów klas pierwszych, do wymagań ergonomii.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145)

Monitorowanie stanu higienicznego ww. pomieszczeń odbywa się na bieżąco, przy czym odpowiedzialni są za to pracownicy obsługi i kierownik gospodarczy. Środki higieniczne uzupełniane są w miarę potrzeb. Po każdej przerwie, o ile jest taka potrzeba, zamiatane lub myte są posadzki.

(Dowód: akta kontroli, str. 154-171)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Znajdujące się w sali lekcyjnej nr 11 oraz stołówce szkolnej meble (stoliki, krzesła), oraz zainstalowany w położonych na parterze budynku głównego Szkoły pomieszczeniach sanitarnohigienicznych sprzęt (umywalki, miski ustępowe), nie były dostosowane do wymagań ergonomii, w odniesieniu do uczniów klas pierwszych.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145)

Stosownie do § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, sprzęty, z których korzystają osoby pozostające pod opieką szkoły lub placówki, dostosowuje się do wymagań ergonomii.

Z wyjaśnień Dyrektora, dotyczących braku ergonomii mebli, wynikało, że od lat, w miarę możliwości finansowych, unowocześniane jest i dostosowywane do bieżących wymagań, wyposażenie szkoły. Sala nr 11 jest ostatnią salą klas I-III wyposażoną w stoliki i krzesła, bez możliwości regulacji ich wysokości. Nowe, ergonomiczne stoliki i krzesła, z regulowaną wysokością, zostaną zakupione i przekazane do tej sali w okresie wakacji. Prowadzona przez ajenta stołówka jest, jak podał wyjaśniający, miejscem, z którego korzystają uczniowie w różnym wieku i osoby dorosłe. Jest ona czysta, zadbana, wyposażona w wygodne stoły i krzesła, a czas spożywania posiłku wynosi od 10 do 15 minut, a zatem wymianę mebli można planować dopiero po zaspokojeniu innych, ważniejszych potrzeb szkoły. W odniesieniu do sprzętów zainstalowanych w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych wyjaśniający podał, że do tej pory nie było konieczności dostosowania sprzętu w węzłach sanitarnych dla potrzeb dzieci sześciolatków, bo ich w szkole nie było. W toaletach dziewcząt i chłopców, znajdujących się w budynku szkoły, wymiana misek ustępowych i obniżenie umywalk, nastąpi w miesiącach lipiec – sierpień 2014 roku.

(Dowód: akta kontroli, str. 154-171)

²¹ Położone na parterze budynku głównego Szkoły.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na utrudniony dostęp uczniów klas pierwszych, realizujących zajęcia w salach lekcyjnych położonych na II piętrze budynku Szkoły, do pomieszczeń sanitarnohigienicznych, znajdujących się na parterze. Takie usytuowanie sanitariatów nie spełnia, w ocenie Izby, standardu wskazanego w punkcie 2 zalecanych warunków, bowiem nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u tej grupy uczniów, zwłaszcza w okresie adaptacyjnym.

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że budynek szkoły oddano do użytku w 1932 r., a sanitariaty zostały umiejscowione tylko na parterze. W latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku dobudowano do szkoły salę gimnastyczną z łącznikiem i ta część przeszła gruntowną modernizację pięć lat temu, a istniejące tam węzły sanitarne są zgodne z obecnie obowiązującymi normami. We wrześniu 2011 r. został opracowany, jak podał wyjaśniający, plan remontu dachu wraz z zagospodarowaniem poddasza. Do tej pory zrealizowano jego pierwszą część, tj. wymianę poszycia dachowego, przy czym kolejny etap będzie możliwy dopiero po zakończeniu zagospodarowywania terenu wokół szkoły. Jego elementami będzie biblioteka z czytelnią, sala konferencyjna, dwuizbowa świetlica oraz węzeł sanitarny. Zwolnione pomieszczenia na pierwszym piętrze zostaną przeznaczone na pracownię dla klas I-III. Realnym terminem na przeznaczenie jednej z sal drugiego piętra na węzeł sanitarny, jest rok szkolny 2018/2019.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145, 154-171)

Czynności kontrolne wykazały, że we wszystkich poddanych oględzinom salach lekcyjnych, nie wydzielono części rekreacyjnych, natomiast dwóch sal (nr 11 i 21) nie wyposażono w komputery oraz sprzęt audiowizualny.

Z wyjaśnień Dyrektora złożonych na tę okoliczność wynikało, że brak wydzielenia przedmiotowych części sal, spowodowany był brakiem środków finansowych, pozwalających na ich wyposażenie, jak również zbyt małym rozmiarem sal. Wyjaśniający wskazał, że wobec konieczności wydzielenia tych części, zdecydował się na zmianę ustawienia stolików i krzeseł (w podkowie) i umiejscowienie w części centralnej dywanika, wykładziny, co stanowić będzie wyodrębnienie części rekreacyjnej. Brak komputerów spowodowany został nieotrzymaniem z początkiem 2014 r. środków finansowych (związanych z modernizacją pracowni informatycznej), co w efekcie spowoduje przekazanie do sal części komputerów z tej pracowni. Wyposażenie sal w ten sprzęt nastąpi od nowego roku szkolnego. Ze względu na wysoki koszt sprzętu audiowizualnego, nie jest obecnie możliwy, jak wyjaśnił ponadto Dyrektor, jego zakup dla wszystkich sal, przy czym w najbliższym czasie ze środków, które pozyskane zostaną z festynu szkolnego, zakupiony zostanie taki sprzęt do jednej sali. Wyjaśniający nadmieniał, że sprzęt audiowizualny jest dostępny w sekretariacie szkoły i pobierany przez nauczycieli w miarę potrzeb, przy czym nauczyciele mogą jednocześnie korzystać z takiego sprzętu, będącego na wyposażeniu innych 12 sal.

NIK zwraca uwagę, że braki, o których mowa wyżej, wskazują na nieosiągnięcie w tym zakresie standardów, określonych w pkt 3 zalecanych warunków.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145, 154-171, 179)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Zapewnienie przez szkołę warunków organizacyjnych do edukacji uczniów sześciolletnich.

Opis stanu faktycznego

2.1. W roku szkolnym 2013/2014 w Szkole funkcjonowały cztery oddziały I klas, które liczyły odpowiednio 23, 24, 25 i 23 uczniów²². Liczba uczniów nie przekraczała standardu określonego w punkcie 4 zalecanych warunków.

(Dowód: akta kontroli, str. 5-6, 180)

W Szkole realizowano jednocześnie określone w ww. punkcie zalecenie prowadzenia zajęć w zespołach rówieśniczych.

(Dowód: akta kontroli, str. 92-94)

2.2. Na rok szkolny 2014/2015 Szkoła planuje utworzyć 7 oddziałów szkolnych I klas, przy czym liczba uczniów w jednym oddziale, zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz zmianie niektórych innych ustaw²³, nie będzie przekraczała 25 osób.

(Dowód: akta kontroli, str. 13)

2.3. Stosownie do pkt 6 zalecanych warunków, edukację w oddziałach klas I powierzono w roku szkolnym 2013/2014 jednemu nauczycielowi/wychowawcy (za wyjątkiem zajęć języka angielskiego i niemieckiego, muzyki, plastyki, religii, wychowania fizycznego oraz zajęć komputerowych).

(Dowód: akta kontroli, str. 6, 16-20, 22, 92-97)

2.4. W roku szkolnym 2013/2014 zapisano do świetlicy szkolnej 137 uczniów, w tym 58 uczniów klas I (odpowiednio w klasach a-d: 15, 18, 16 i 9 uczniów). Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że w związku ze zmianami składu uczniów świetlicy w ciągu dnia, trudno było wskazać stałe grupy wychowawcze, w efekcie czego nie zostały one wyodrębnione. W świetlicy przebywają jednocześnie uczniowie od I do VI klasy, którzy są pod stałą opieką nauczyciela, przy czym uczniowie młodsi często korzystają, jak podał wyjaśniający, z pomocy uczniów starszych (przy grach, zabawach, odrabianiu lekcji), a taka organizacja pozwala na optymalizację kosztów i przyczynia się do lepszego rozwoju uczniów klas młodszych.

(Dowód: akta kontroli, str. 172-179)

Badaniu w zakresie liczby uczniów przypadających na jednego opiekuna świetlicy szkolnej, poddano zapisy dzienników świetlicy z roku szkolnego 2013/2014 (do dnia 13 maja 2014 r.). W 22 przypadkach, jak wynikało z zapisów dziennika zajęć świetlicy, stwierdzono prowadzenie zajęć przez jednego nauczyciela, w odniesieniu do grup, których liczebność przekraczała 25 uczniów.

(Dowód: akta kontroli, str. 105-139)

2.5. Zajęcia w klasach pierwszych są prowadzone w sposób tradycyjny – 45 minutowe, z przerwami, jak dla pozostałych uczniów, przy czym w okresie adaptacyjnym, długość tych zajęć, sposób spędzania przerw, są regulowane przez wychowawcę. Uczniowie tych klas są na przerwie sprowadzani przez nauczyciela na dziedziniec i przyprowadzani pod pracownię. Wychowawca organizuje uczniom przerwy śniadaniowe (często jako przerwę w 45 minutowych zajęciach). Uczniowie mogą również spędzić przerwę wspólnie z wychowawcą, szczególnie ci, którzy mają trudności adaptacyjne, męczą ich hałas, czy boją się tłoku. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że celem niedezorganizowania pracy nauczyciela (także niestresowania uczniów), zrezygnowano z dzwonka kończącego zajęcia, przy czym pozostał krótki dzwonek informujący uczniów o końcu przerwy.

(Dowód: akta kontroli, str. 147-153)

²² W arkuszu organizacyjnym wskazano odpowiednio 24, 24, 25 i 24 uczniów.

²³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1265.

Rytm zajęć uczniów klas I, to zajęcia w ławkach (ustawionych m.in. w podkowie), przerywany zajęciami rekreacyjnymi²⁴. W miarę potrzeb i możliwości (warunki atmosferyczne) zajęcia są realizowane na terenach zielonych należących do szkoły (miasteczko ruchu drogowego) lub w bezpośredniej jej bliskości (park, plac zabaw).

(Dowód: akta kontroli, str. 147-153)

2.6. W roku szkolnym 2013/2014 zajęcia komputerowe dla klas I prowadzono w sali komputerowej²⁵, wyposażonej m.in. w 25 stanowisk komputerowych (w tym 15 laptopów), mobilną pracownię komputerową (składającą się z szafy dokującej jezdnej, 26 małych laptopów uczniowskich, laptopa nauczyciela, routera) oraz tablicę interaktywną z projektorem i komputerem z dostępem do internetu. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że uczniowie klas I rozpoczynają zajęcia z komputerem w drugim semestrze roku szkolnego. Zajęcia odbywają się w ww. pracowni komputerowej, a jeżeli istnieje taka potrzeba, mogą korzystać z będącej również na wyposażeniu szkoły, pracowni mobilnej.

(Dowód: akta kontroli, str. 22, 146-153)

2.7. W roku szkolnym 2013/2014 w ramach projektu „Indywidualizacja nauczania i wychowania w klasach I-III realizowano zajęcia: rozwijania zainteresowania uczniów uzdolnionych humanistycznie (2 godziny tygodniowo), rozwijania zainteresowania uczniów uzdolnionych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych (1 godz.), logopedyczne dla dzieci z zaburzeniami mowy (1 godz.), socjoterapeutyczne i psychoedukacyjne dla dzieci z zaburzeniami komunikacji społecznej (4 godz.), gimnastyki korekcyjnej dla dzieci z wadami postawy (3 godz.), rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych plastycznie (4 godz.). Z budżetu Szkoły finansowano w tym okresie zajęcia: wyrównawcze i z uczniem słabym (4 godz.), logopedyczne (10 godz.), terapii psychologiczno-pedagogicznej (5 godz.), gimnastyki korekcyjnej (4 godz.), z uczniem zdolnym (2 godz.), dodatkowe z języka angielskiego (4 godz.), dodatkowe z języka niemieckiego (2 godz.). Dla uczniów klas I adresowane były ponadto konkursy: plastyczne, religijno-plastyczny, piosenki, recytatorski, przyrodniczy oraz czytelnika miesiąca i roku.

(Dowód: akta kontroli, str. 70-73, 147-153)

2.8. Szkoła, w odniesieniu do uczniów klas I, nie posiada: odrębnego wejścia do budynku, odrębnych sanitariatów, odrębnej stołówki, jak również odrębnej świetlicy szkolnej. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że stan ten uzasadniony jest układem obiektu, natomiast warunki lokalowe (zbyt mała liczba pomieszczeń) nie pozwalają na wydzielenie odrębnych sanitariatów, jadalni i świetlicy. Poprawa tego stanu może natomiast nastąpić po zagospodarowaniu poddasza i zmniejszeniu się liczby oddziałów klas I-III, co nastąpi od roku szkolnego 2018/2019.

(Dowód: akta kontroli, str. 140-145, 154-171)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W toku 22 zajęć prowadzonych przez jednego nauczyciela świetlicy, w jednej grupie zajęciowej uczniów, liczebność grupy przekraczała 25 uczniów²⁶.

(Dowód: akta kontroli, str. 105-139)

Stosownie do § 7 ust. 2 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego

²⁴ Wspólne słuchanie czytanych przez nauczyciela tekstów, ćwiczenia relaksacyjne, zajęcia rytmiczno-ruchowe, gimnastyka śródlekcyjna, rachunek pamięciowy, zabawy słowno-ruchowe, ćwiczenia koncentracji uwagi.

²⁵ Sala nr 29, położona na III piętrze budynku Szkoły.

²⁶ Data, liczebność grupy, godziny zajęć: 04.09.2013, 30, 7.00-9.00; 04.09.2013, 30, 11.00-13.00; 01.10.2013, 28, 11.00-13.00; 04.10.2013, 27, 11.35 – 13.00; 07.10.2013, 27, 12.30 – 15.00; 17.10.2013, 28, 11.00 – 13.00; 21.10.2013, 28, 13.00 – 15.00; 24.10.2013, 29, 9.00 – 11.00; 09.12.2013, 30, 11.00 – 13.00; 09.12.2013, 30, 13.00 – 15.00; 09.01.2014, 27, 13.00 – 15.00; 14.01.2014, 33, 11.00 – 13.00; 20.01.2014, 27, 13.00 – 15.00; 18.02.2014, 32, 11.00 – 13.00; 25.02.2014, 32, 11.00 – 13.00; 05.03.2014, 27, 13.00 – 14.30; 18.03.2014, 34, 11.00 – 13.00; 15.04.2014, 26, 11.00 – 13.00; 28.04.2013, 28, 7.00 – 9.00; 29.04.2014, 33, 11.00 – 13.00; 05.05.2014, 29, 7.00 – 9.00.

przedszkola oraz publicznych szkół²⁷, w świetlicy prowadzone są zajęcia w grupach wychowawczych, przy czym liczba uczniów w grupie nie powinna przekraczać 25. Taką maksymalną liczebność grupy wychowawczej²⁸, wskazano jednocześnie w § 3 ust. 9 obowiązującego regulaminu świetlicy szkolnej.

Dyrektor wyjaśnił, że w pięciu dniach większa liczba uczniów w świetlicy wynikała z konieczności zapewnienia im opieki w związku z niespodziewaną nieobecnością nauczycieli (choroby). W pozostałych przypadkach, na zajęcia do świetlicy przyszły dzieci, które nie są do niej zapisane. Jest to spowodowane atrakcyjną formą zaplanowanych wcześniej zajęć, o których dzieci się wzajemnie informują (krzyżówki ortograficzne, ciekawe zajęcia plastyczne, zabawy słowem, kalambury, zabawy słowno-logiczne, wykonywanie laurek na Dzień Babci i Dziadka, czytanie bajek, projekcja filmu, wykonywanie kartek świątecznych, wykonywanie chorągiewek), a czasami dzieci umówią się na spotkanie w świetlicy. Nauczyciel w takich sytuacjach umożliwia zainteresowanym dzieciom udział w zajęciach lub spotkanie się uczniów. W pierwszy natomiast dzień nauki (4 września), jak podał Dyrektor, trwały jeszcze zapisy do świetlicy i trudno było przewidzieć ilu uczniów będzie chciało z niej skorzystać. (Dowód: akta kontroli, str. 99-104, 172-178)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Zapewnienie odpowiedniej kadry nauczycieli do edukacji uczniów sześciolletnich.

Opis stanu faktycznego

3.1. W roku szkolnym 2013/2014 zajęcia edukacji wczesnoszkolnej w klasach I-III, prowadzone były przez 12 nauczycieli. Wszyscy zatrudniani do realizacji tych zadań nauczyciele, posiadali wymagane w tym zakresie kwalifikacje.

(Dowód: akta kontroli, str. 5-12, 16-20)

Z wyjaśnień Dyrektora, w zakresie organizacji przydziału nauczycielom, zwiększonej od roku szkolnego 2014/2015 ilości oddziałów w klasach I-III (do 15 oddziałów), wynikało, że planowane jest zatrudnienie dodatkowo dwóch lub trzech nauczycieli, gdyż pod znakiem zapytania stoi utworzenie siódmego oddziału klas I.

(Dowód: akta kontroli, str. 179)

3.2. Nauczyciele prowadzący zajęcia edukacji wczesnoszkolnej uczestniczyli w roku szkolnym 2013/2014, w ramach doskonalenia zawodowego, w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych, dotyczących metodyki pracy z dziećmi sześciolletnimi²⁹.

(Dowód: akta kontroli, str. 63-80)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

²⁷ Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624, ze zm.

²⁸ Podczas zajęć prowadzonych przez jednego nauczyciela.

²⁹ Tematyka zrealizowanych w tej grupie nauczycieli szkoleń: Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu pracy z uczniem zdolnym; Zastosowanie terapii ruchowych we wspomaganie rozwoju dziecka; Metoda ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne; Zastosowanie terapii ruchowych we wspomaganie rozwoju dziecka; Warsztaty metodyczne – zrobię – zrozumieć – zapamiętam; Idea oceniania kształtującego; Metoda dobrego startu; Szkoła wspierająca – edukacja i poczucie bezpieczeństwa – Neurodydaktyka – Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi; Zastosowanie ćwiczeń rytmiczno-ruchowych na lekcjach w-f w klasach I-III.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, wnosi o:

1. Zapewnienie chętnym uczniom uczestniczenia w zajęciach świetlicowych, w grupach zajęciowych o wymaganej liczebności.
2. Kontynuowanie działań, mających na celu, dostosowanie pomieszczeń Szkoły i ich wyposażenia, do obowiązujących wymagań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 6 czerwca 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Marek Rozwalka
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis

³⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, ze zm.